

ERA GARBÉRA

Revista entà mainatges e mainades · Num. 72 · An 2019 · 5€

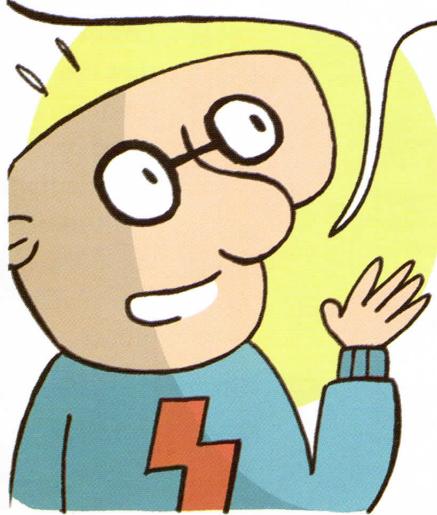

iaio Monet

Auïem dit d'anar a córrer, ja sabes era "naua vida sana", hèr espòrt tà participar enes "olimpiades"

ACO ÈRE È NON ÈRE...

ETH POTHE QUE NON SABIE CANTAR

Joan Escrivà

Aguest conde va dedicat a Laia e Mireia, vesies nòstes, amants des bèsties e es mès braves, amables e polides deth mon.

-Guardatz se qué auem portat! -cridauen ath viatge Laia e Mireia senhalant ua caisha de carton. Mos apropam Adèla e jo tà campar ena caisha e i auie un poric auriò e un litòt blanquet. Non hègen que charrar entre eri e volien gésser dera caisha.

-Que polits! Les auetz metut nòm?

-Òc, se diden Anna e Elsa.

Cada dia escotàuem com es dues, era prumèra causa que hègen un còp vestides ère gésser e díder-les bon dia e demanar-les com anauen.

En quan tornauen d'estudi e entrauen en casa, eth prumèr lòc que visitauen ère era caisha.

Ath cap d'un mes, sa papa e sa mama heren un parregòt ath torn d'ua jardinet qu'an ena entrada e les deishauen aquiu.

-Com va era parelha? -les demanàuem a Laia e a Mireia.

-Molt ben. Coma mingén molt e s'an hèt tan grani, ara an de besonh ua casa mès ampla -didien es gojates.

Ath cap de un aute mes, cada matin enteníem com un cant que semblaue mès ben ath d'ua gargo-lha.

-Qué ei aquerò?-mos demanàuem Adèla e jo.

Quina suspresa era nòsta en veir qu'ère eth poric, ja hèt tot un poth policolor, qui volie cantar.

-Moria, eth praube poth non sap cantar -didia jo. Les ac aurè de díder as mainades quan arriben d'estudi.

Quan gesseren de classa e arribèren en casa les diguí: ac senti molt, mès vos è de díder qu'èth poth non sap cantar. L'auratz de portar tà ua escòla de pothi a on dan cant.

-Ja mos ac semblaue ja. Quan arriben papa e mama les ac dideram. Quan èra petitet creiguiem

qu'ère ua garia, mès resulte quei un poth. Mès non li vam a cambiar eth nòm -didec Laia.

Cap ath ser, Laia e Mireia, me vederen e dideren: Joan, vam a portar eth poth tà ua escòla deth pòble tà ensenhar-li a cantar.

-Molt ben.

Londeman eth madeish cant. Ath cap de 15 dies eth madeish cant. Ath cap d'un mes eth madeish cant.

-Qué passe damb eth poth que non progrèsse? -demanèrem as mainades.

- Eth mèstre de cant ditz qu'a un problema ena gòrja e que jamès poderà cantar -responen es mainades damb ua tristor a punt de plorar..

- Voletz que hem ua pròva damb ues èrbes qu'auem aciu e un mocador entà pothi?

- Mès, atau cantarà?

- Non ac sabem, mès per provar non còste bric.

- Se papa e mama ac vòlen, òc.

Londeman, de bon maitin, mos diden: an dit que d'accòrd.

Premanírem ua infusion damb èrba de corèr, flor mauva, mauva blanca e cassís. La colèrem e les didérem que cada dia peth maitin, tà meddia e pera net, li n'auien dar 5 gotes e entortilhar-li eth còth damb un mocador especiau entà pothi, banhat damb vina-gre de poma.

S'ac preneren damb tant d'interès que les mancaue pès entà vier dera escòla a tota prèssa a dar-li es gotes e passar-se longtemps parlant-li, en tot animar-lo e en tot dider-li com auie d'entonar. Tanben eth litòt que ja ère tot un lit volador, non se separaua deth sòn costat en tot dider-li qu'ac artenherie. Guardatz se l'estimaue que cada net estenie es sues ales coma siguesse ua abraçada e caperaue a Anna tà que non auesse heired ena gòrja.

Laia e Mireia, en tot moment e cada dia, li didien que progressaua com cau, mès, auie de persutar. Ath cap d'uns dies se lheuèren deth lhet e escotèren un cant melodiós, potent e plasent: caccara-caaaaaaaaaaaaaaa

Hège góï d'escotar aquerò. Quina potència! Quini paumons! Li diguí a Adela: non pòt èster qu'èth poth cante d'aguesta forma tant polida.

Gessérem en jardin e aquiu l'auies tot majestuós, ath costat de Laia e Mireia, cantant-les eth caccara-cà d'Anna.

Se hec tan famós, qu'aué encara, es milhors teatres deth mon entà pothi, se lo rifen tà que i cante.

Eth contracte tostemp includís era preséncia d'Elsa, Laia e Mireia.

Non cau díder, que Laia e Mireia se lo guarden e lo suuenhen coma eth poth que se meriten: com un rei!!!

CAVILLEM

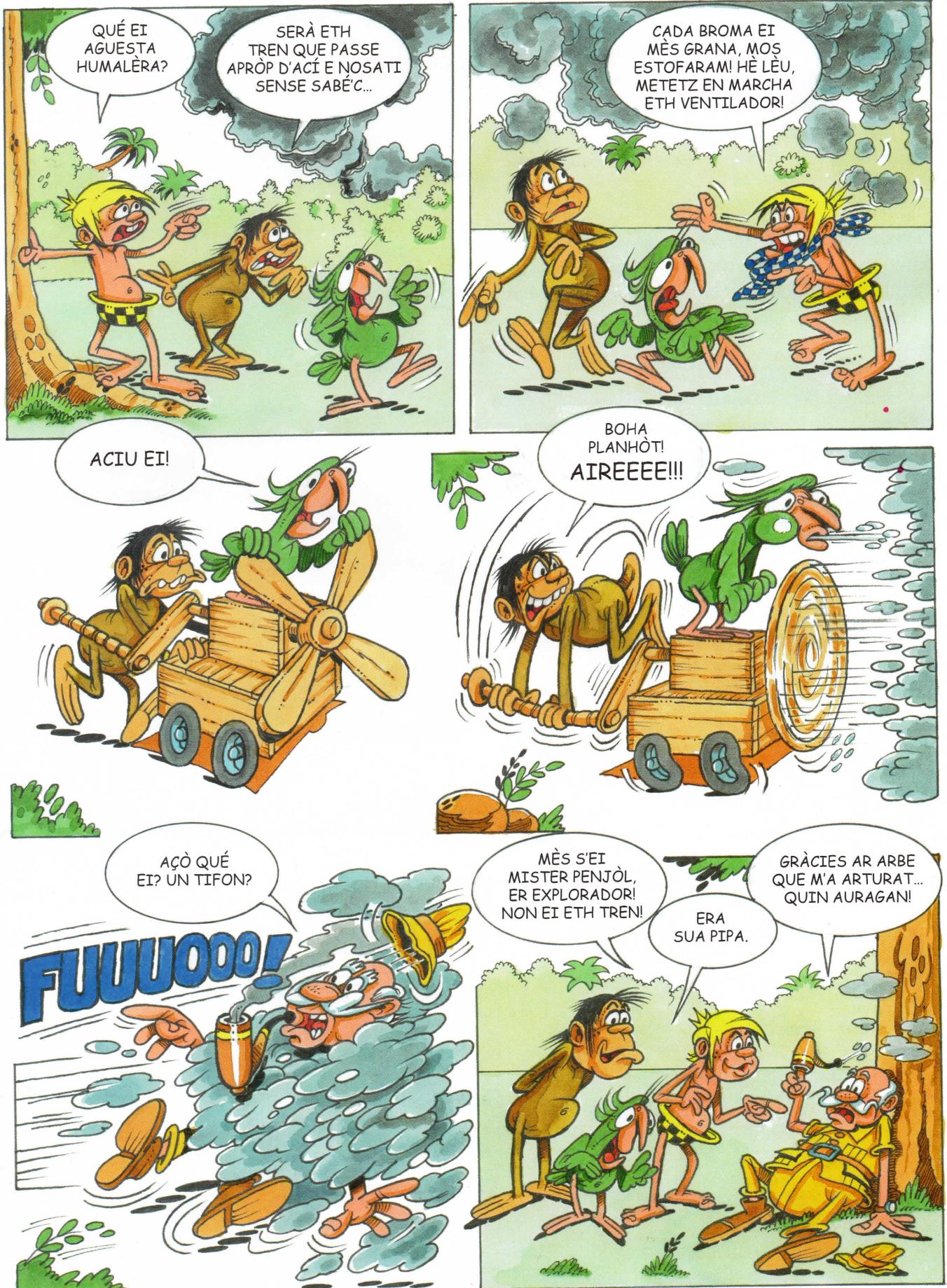
-Quine bèsties auetz en casa? Perqué aguestes e non d'autres?

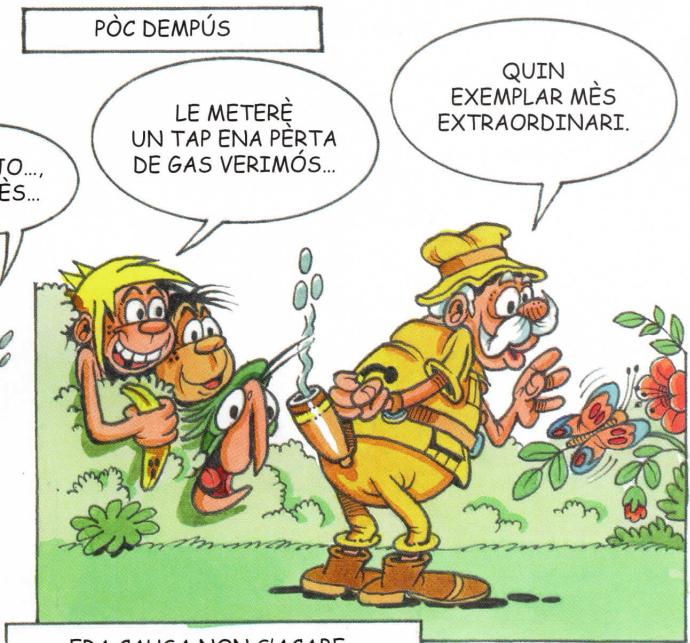
-I a bèsties que non se pòden auer en casa? Perqué?

PASCALET e COMPANHIA

RAFA REINOSO.

*g de la llonga
Nº 1*

Era lengua aranesa

*Versificate, fòrça correcte
En le 1901 seguit.*

Jou so ua Ninfa que ha ben pogat estouna
que lié bachtat d'era fresca Val d'Aran
ta demanà à ra brava gent gasconna
que me daurisquè es "Jocs Flouraus" d'engüau.

In aquera gloriouosa è bera fiesta
non vous demandez arren sonque un courré.
Se m'hi voullez, ja ta cantá so presta,
è un ramat de cansons vous cantaré.

Tous cansons que j'aimés hanets sentudes,
que han es ayres poulijt, d'et Perinieu;
Tous cansons que en hivèr jou hè aprenudes
à t dejous d'era hereda è blanca nhei....

¡Ja n'hè estat prou de temps, ja, d'embarrada
en aquesta cunhiera avou n'hè nechut!
¡Zoni sab es cops que m'he vista consultada,
se atau coum so, de casa jou hè gescut!

Ne es espanyols m'estimen ne es francesi,
è arriés, enta estimà-me, m'ha vist prou;
parque, estimada è tout, d'es aranesi,
se volen gesse, han pòrt d'anaí tam jou.

Dicen que so ta man engipounada
que arriés me pot entene ne guarda;

Moric joen, sonque auie 52 ans. Encara
atau, mos deishèc un interessant patrimò-
ni literari e lingüistic, e des deth Conselh
Generau d'Aran se commemòre eth cen-
tenari dera sua mort rebremtant era sua
obra.

Ací podetz veir era sua letra e com es-
criuen en aqueth temps er aranés. Te pro-
posam transcriuec en grafia normalizada,
qu'ei era oficiau des de 1983.

Conselh Generau d'Aran

Damb era collaboracion dera
Generalitat de Catalunya,
Departament de Cultura.

CENT ANS DERA MÒRT DE CONDÒ (1919-2019)

Qui ère Mossen Josèp Condò Sambeat?

Un aranés neishut en pòble de Montcorbau en 1867 qu'estudièc tà caperan. Estèc dehòra dera Val d'Aran quatorze ans e escriuec en catalan, e quan tornèc tara Val d'Aran escriuec en aranés. Ère un òme a qui li agradaue era literatura e escriuec un arramat de poesies, mès tanben pròsa. Podem liéger condes cuerts com *Eth lop e era guinèu*, costums araneses com *Es aninòs*, e ua novèlla, *Era isla des diamants*, a on imagine qu'uns aranesi construissen un auta Val d'Aran en ua isla!

(La trobaratz en pdf ena web
<http://www.conselharan.org/>)

M. B. Larriu

Montcorbau

Benz apreciat M. : Una carta que aje' vous escri
qui me desembre dida-vos que et parla que uia en es mes envits
aranesi èi de Marcatauna, que compren es pobles de Vilac, Mont,
Montcorbau, Bettany, Aubert, Vila e Arros. Parí, igual parlent
en ~~la~~ Terciona de Viella è en de La Trissa. Era dispensia mès
noblable se troba en es dous extrems d'era Val : en es Tercions
de Pujolau e d'es Pouata Los.

j Buam generà "Era Bouts dera montanhas" ? -
j Parí es petitx escrit que vous envie la tra madecha?
Voste amio e servidori

J. Condò

Imatges extrètes des Archives Departamentales de la Haute Garonne

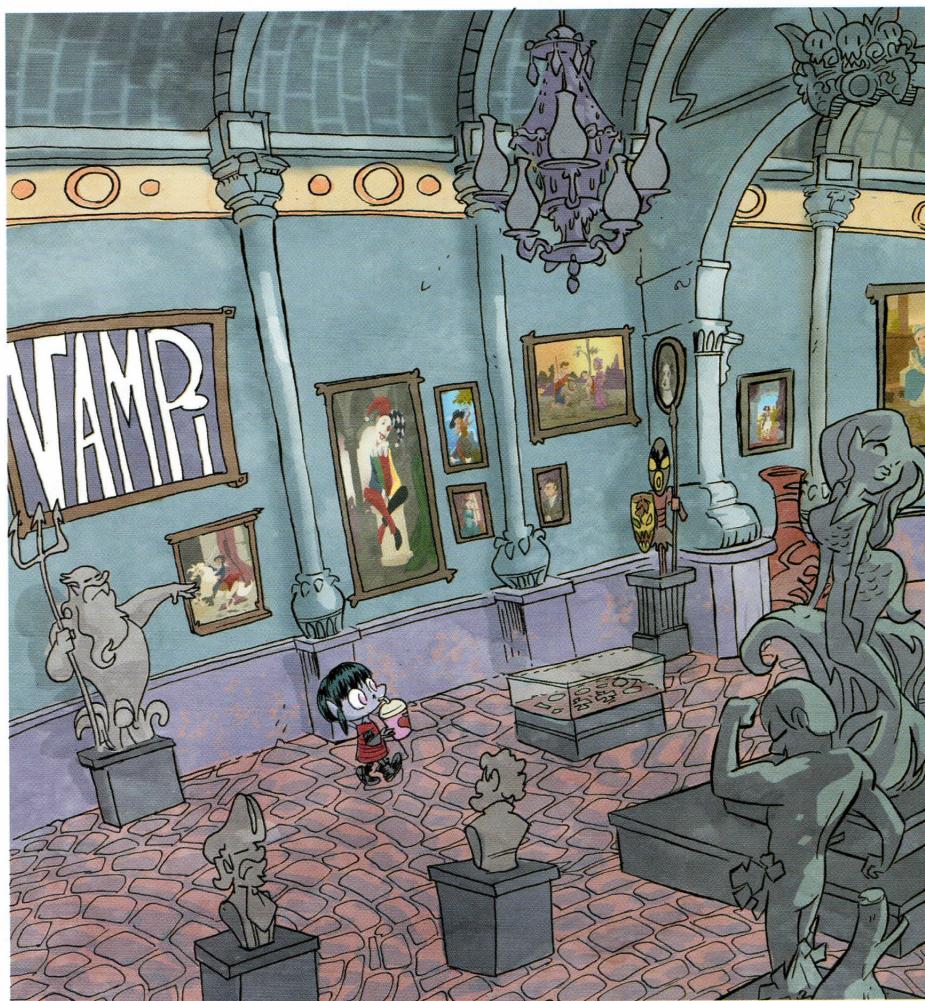
Diputació de Lleida

**INSTITUT
D'ESTUDIS
ILERDENCS**

Fundació Pública de la Diputació de Lleida

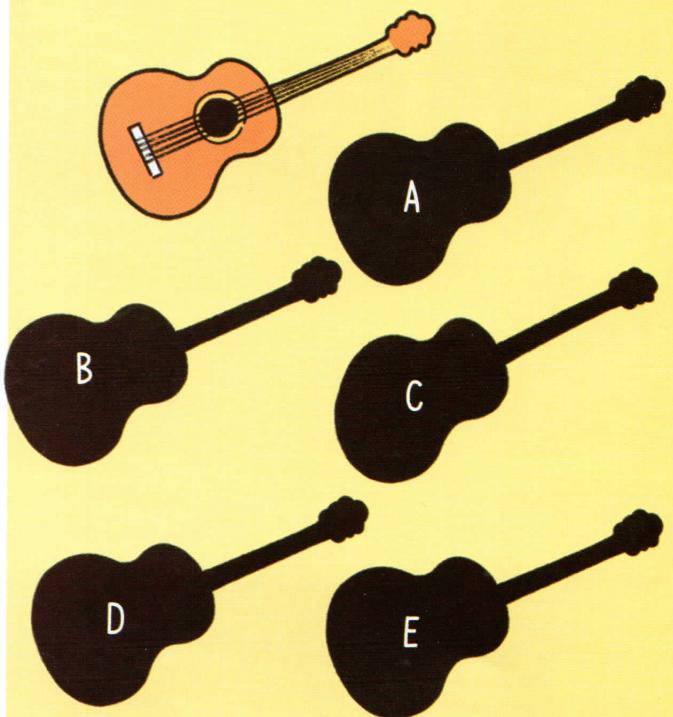

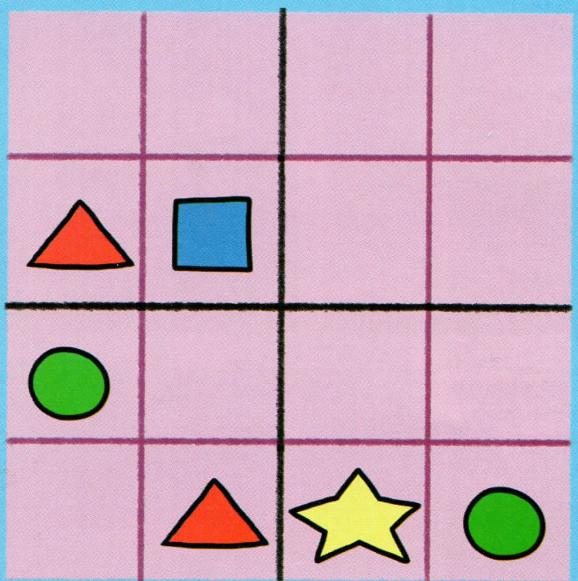

PASSATEMPS

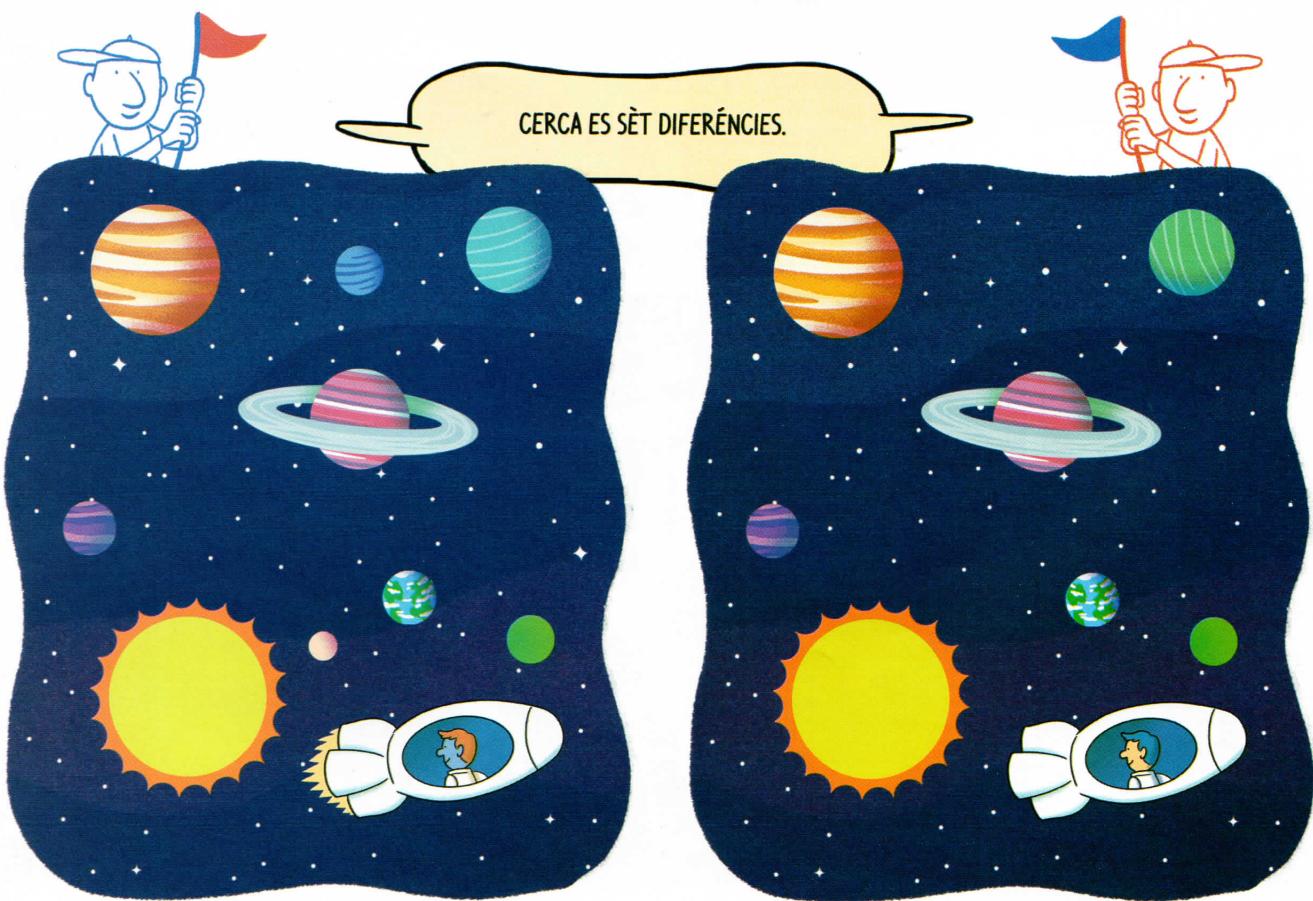
QUINA SILOETA EI DIFERENTA?

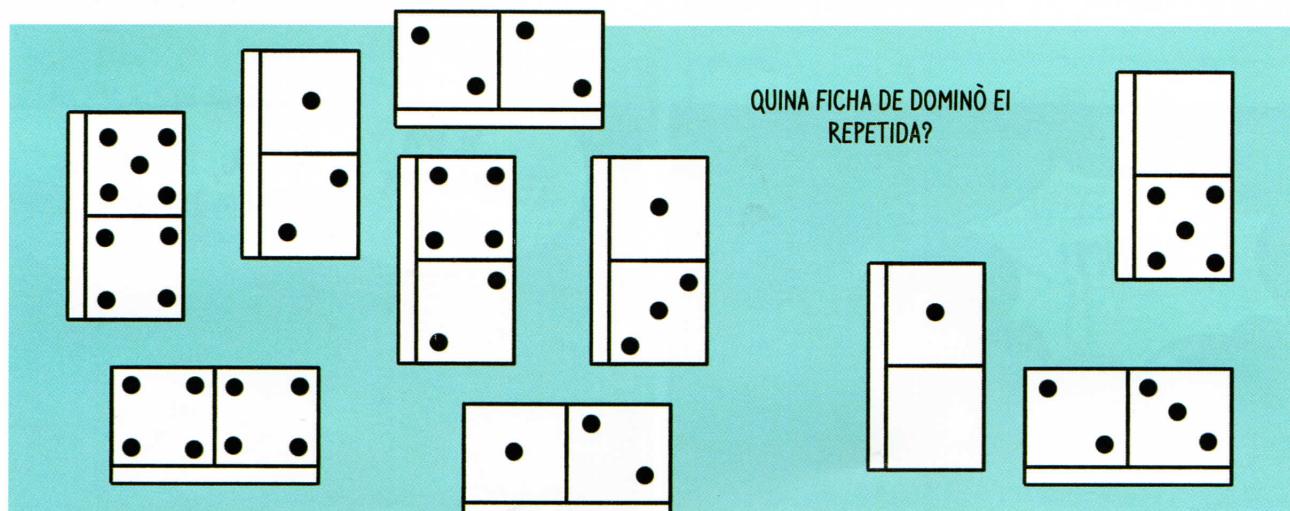
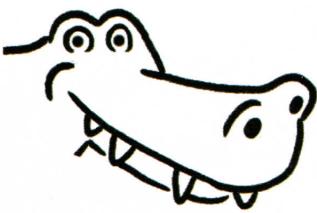
COMPLÈTA ETH SUDOKU. NON
S'A DE REPETIR CAP DE FIGURA
EN UN MADEISH RENG,
COLOMNA O REGION.

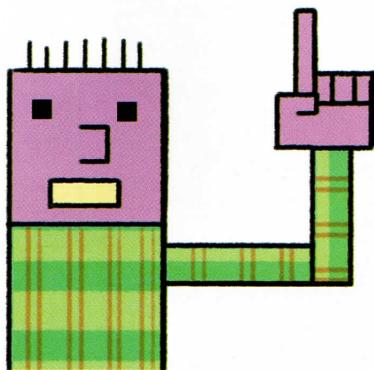
CERCA ES SÈT DIFERÈNCIES.

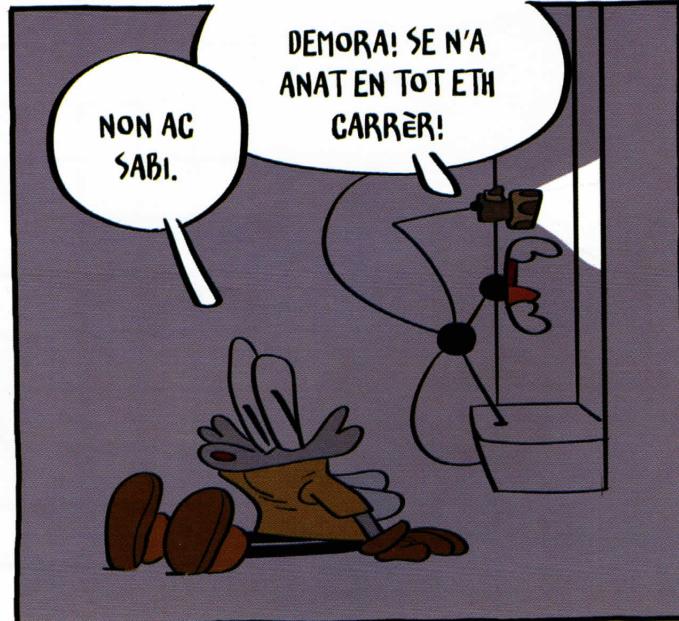
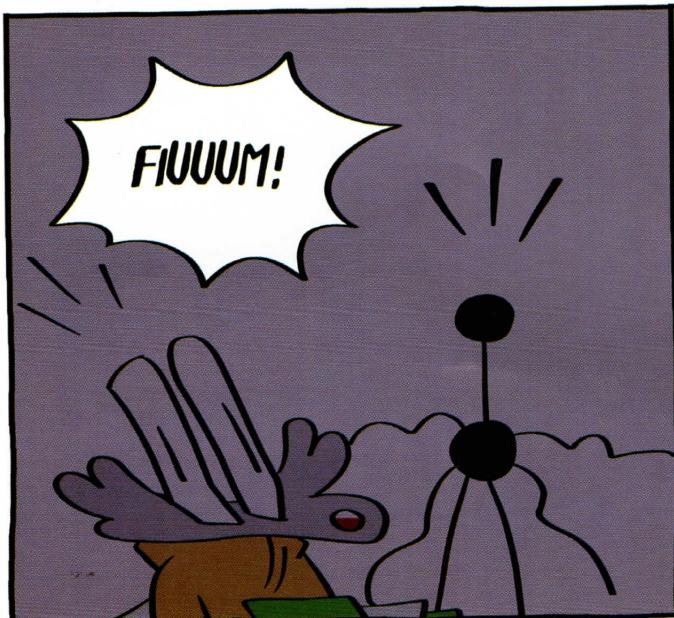
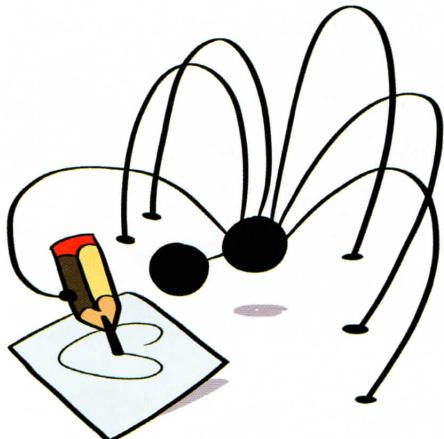

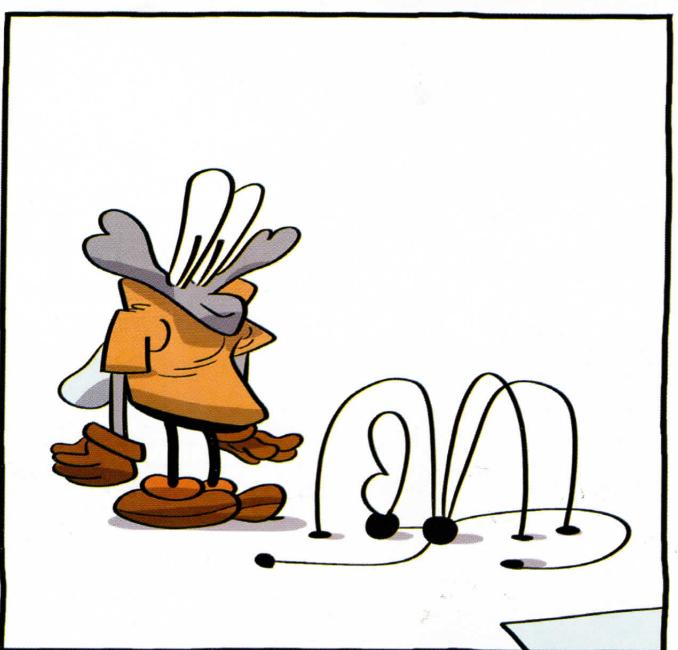
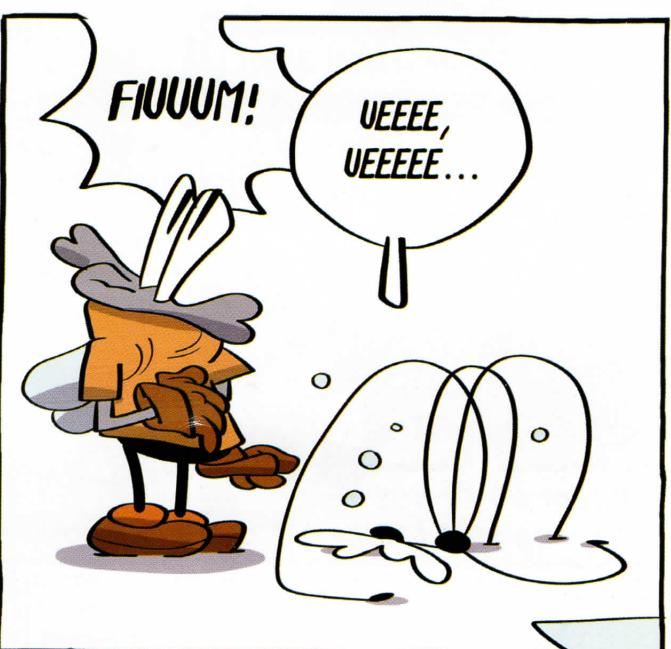
DIBOISHA ETH CÒS DETH PERSONATGE COMA TU VOLGUES.

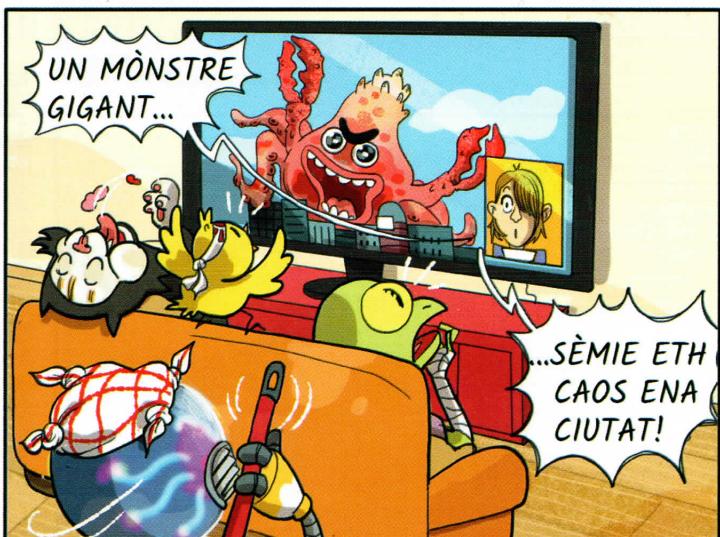
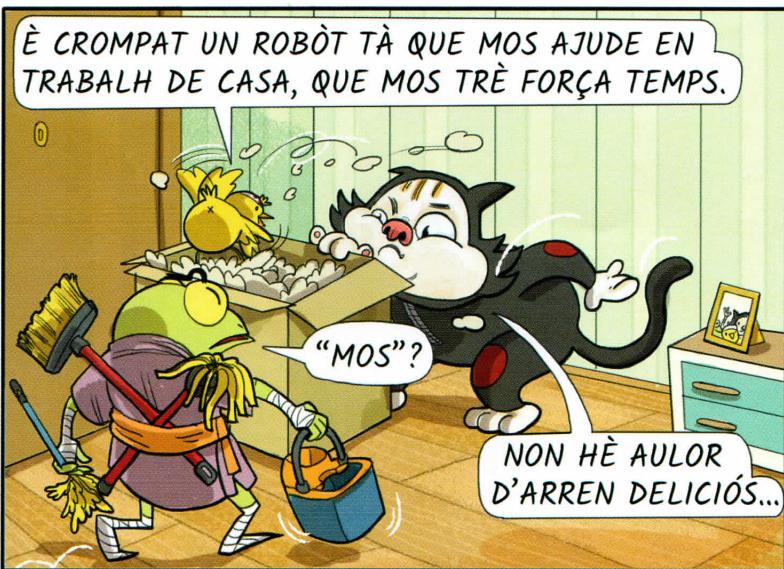
GUAIRES CARRATS M'È
EMPORTAT TÀ PODER VEIR
ERA FIGURA?

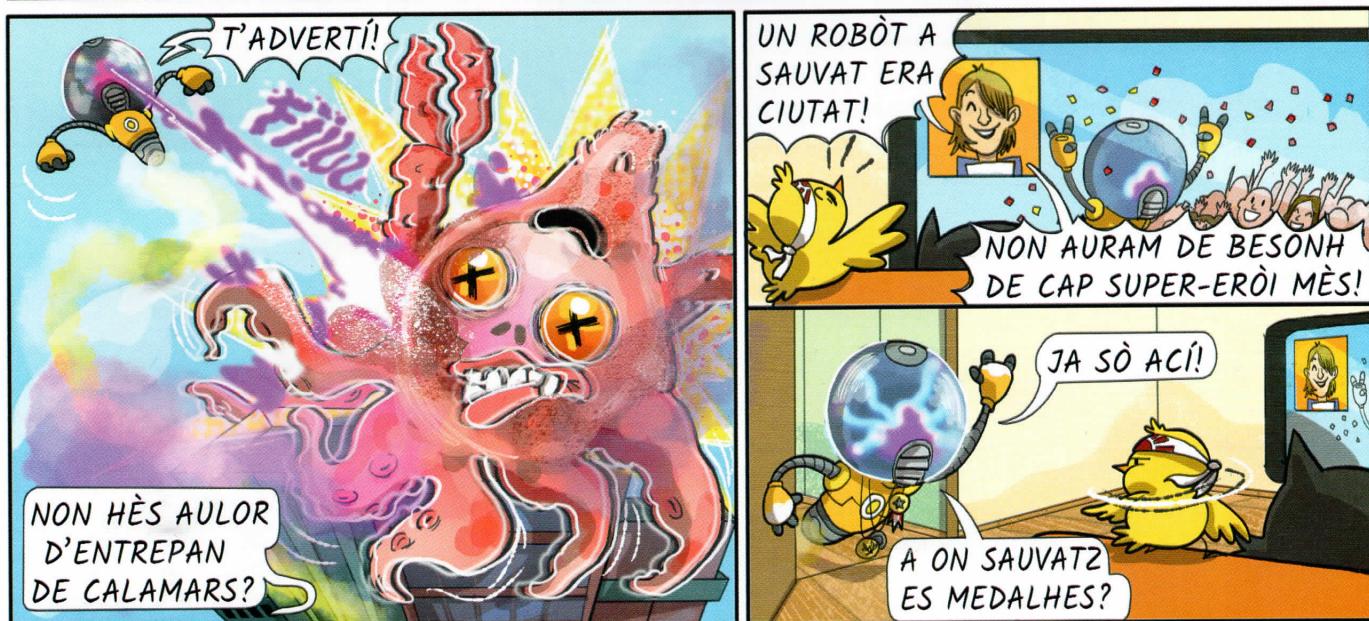
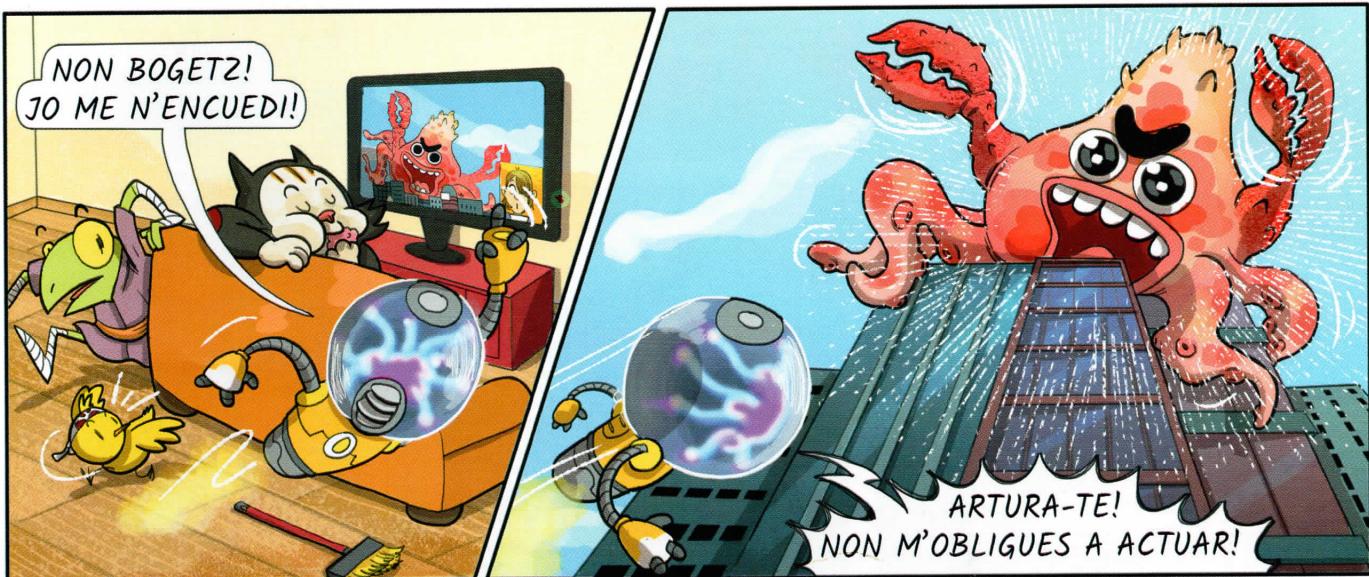

GAT NINJA e KAMIKAZE PIO

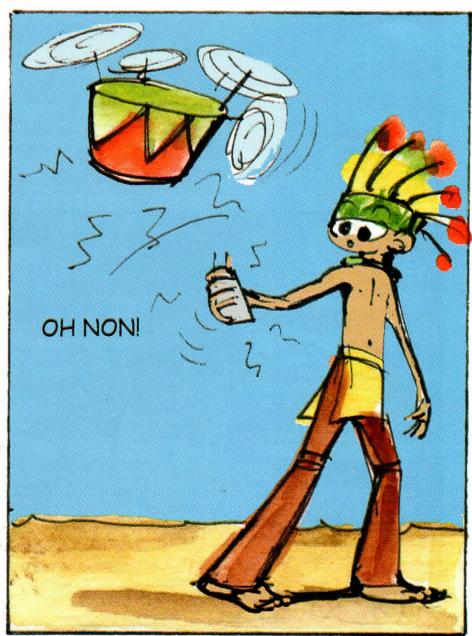
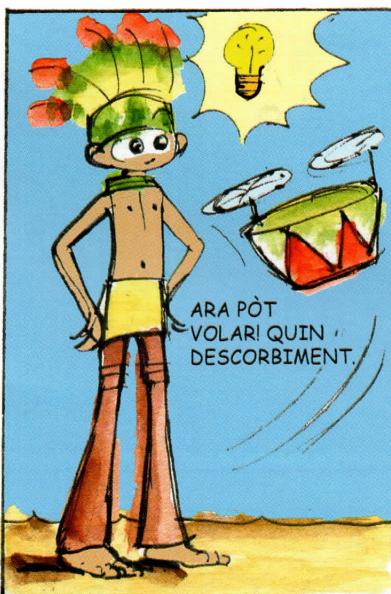
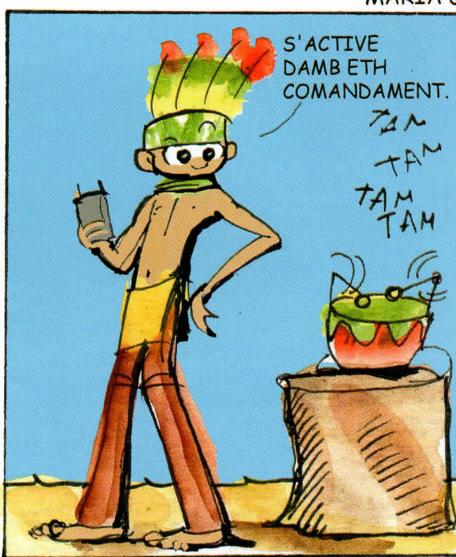

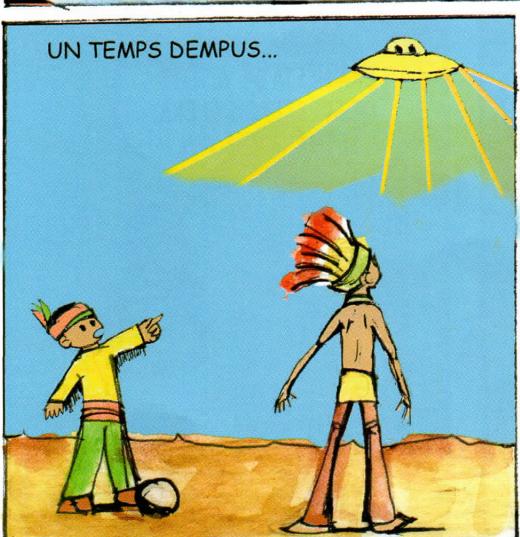

CAP INDI

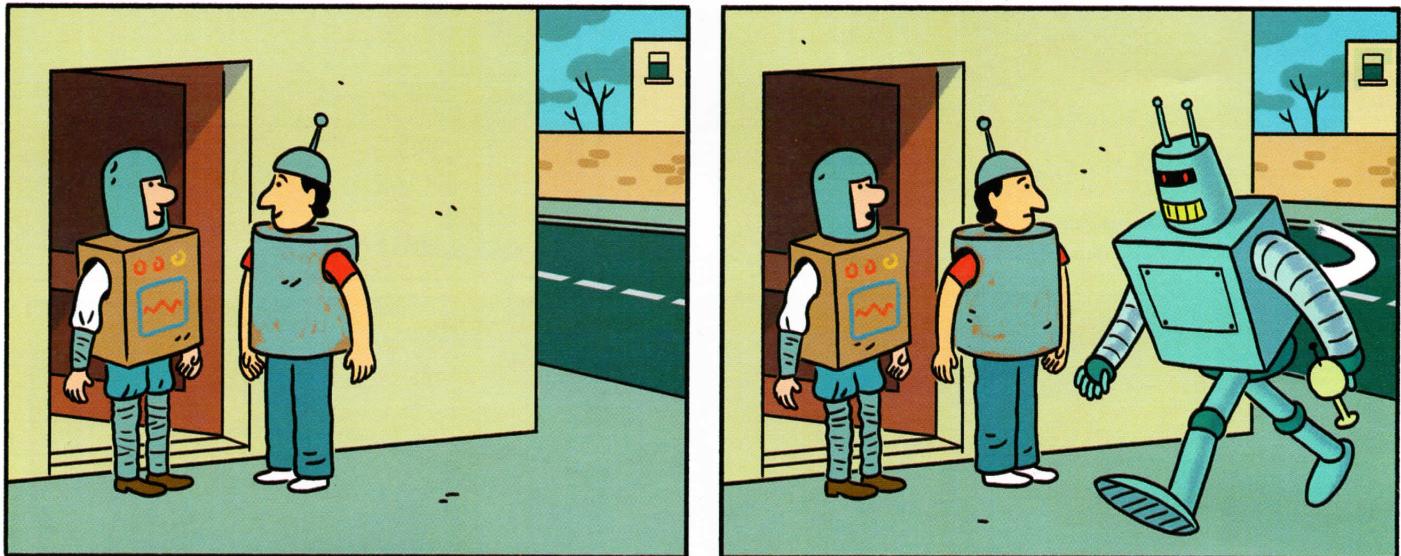
ETH TELE-TAM-TAM

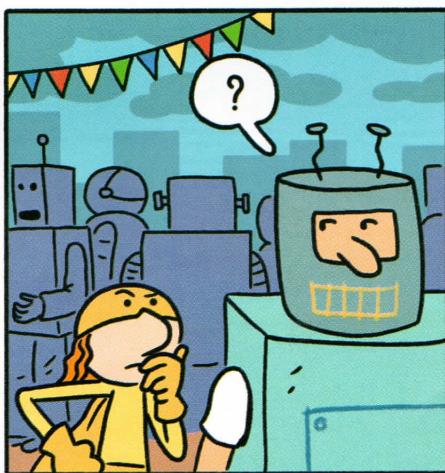
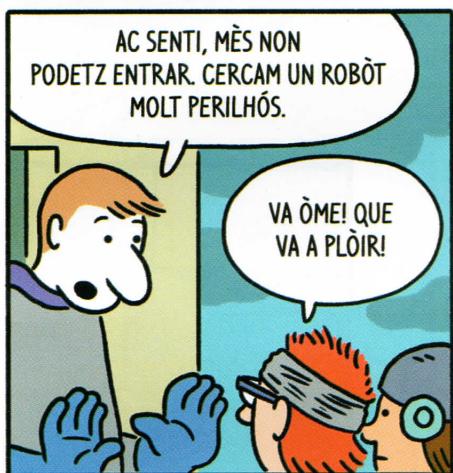
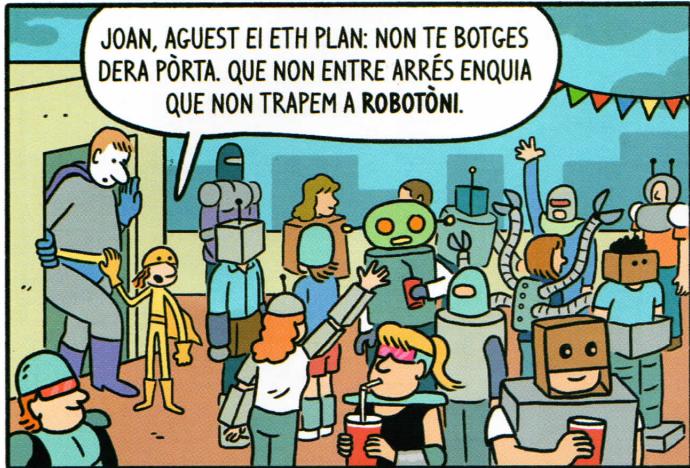
MARIA JOSE GARCIA ARANA

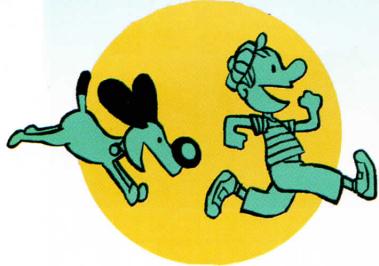

JOAN FÒRT

TONET E MOSSET

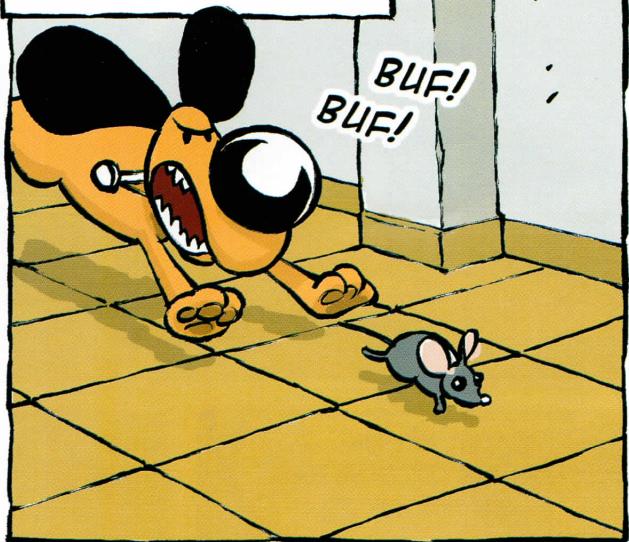

ERA REVELACION DE MOSSET

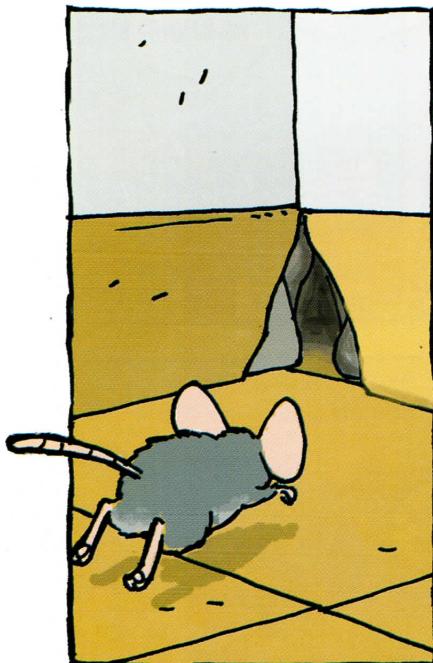
ENA ANTERIORA I STORIE-
TA AUEM REBREMBAT
COMA TONET DESCORBIC,
EN CASA DES SÓS PAIRS,
ETH SÓN PODER TÀ HÈR-SE
PETIT A VOLONTAT.

MENTRES, MOSSET AC HEC EN
CASA SUA.

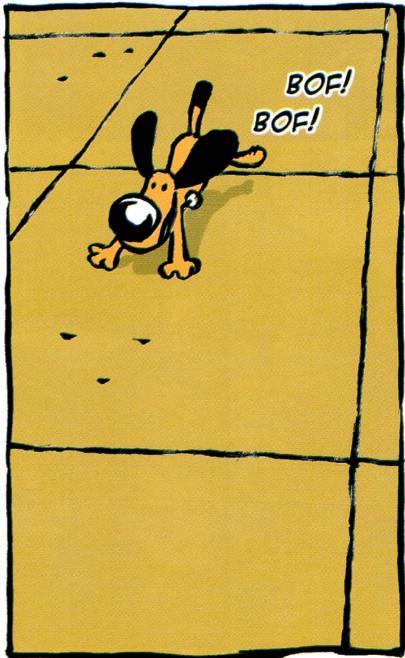

QUAN VEDEC ER ARRATET
HICANT-SE PETH HORAT
DESIREC HÈR-SE PETI-
TET E ALAVETZ...

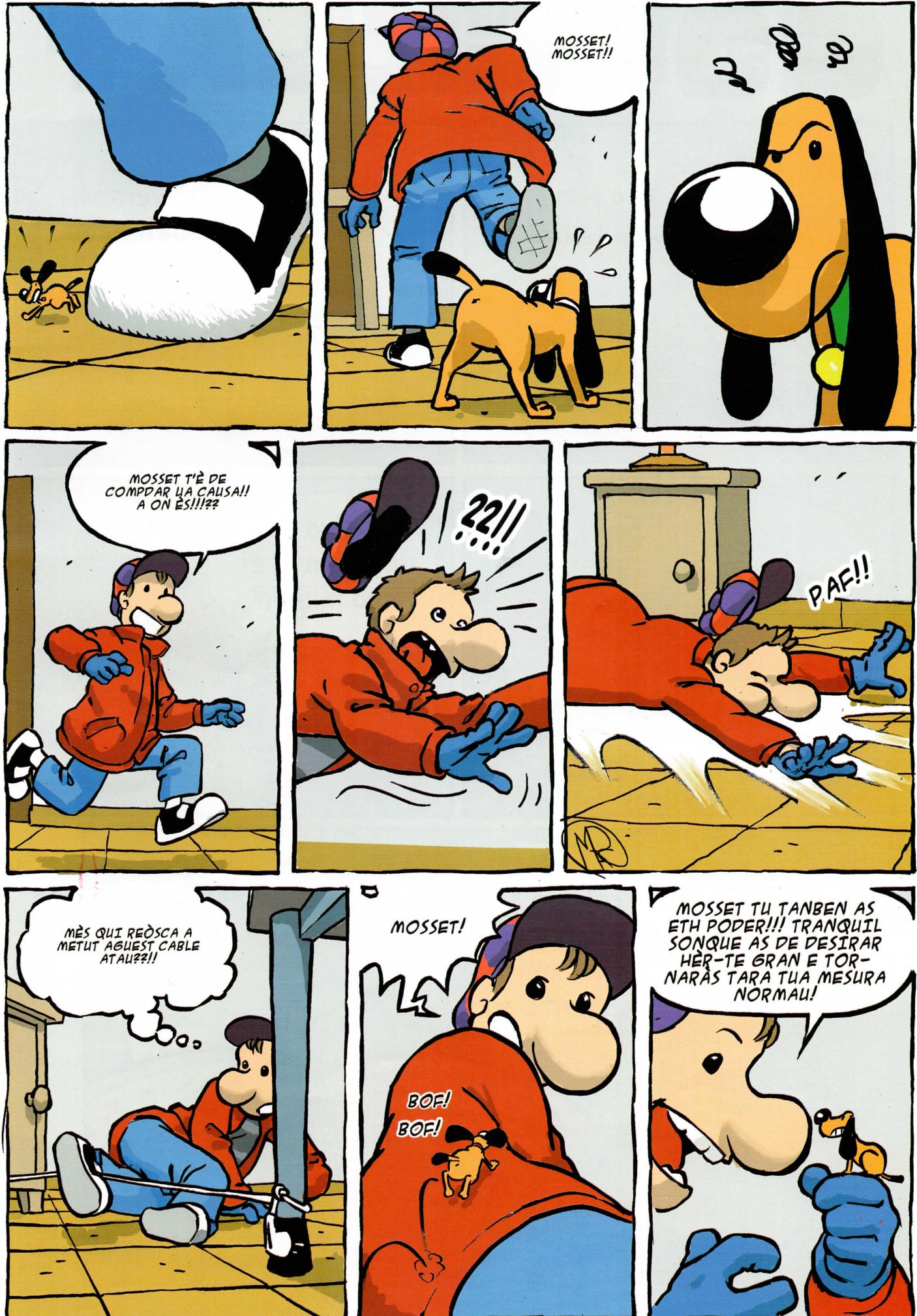
E EN AQUERI MOMENTS ARRIBÈC
TONET...

MOSSET A ON
ES!!!?? NON TE
VAS A CREIR ÇÒ
QUE M'A
PASSAT!!!

MOSSET A ON
PARES??!! T'E DE
COMPNDAR UA
CAUSA INCREDI-
BLA!!

CÒRGELAT

